

ปัญหาสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ต่อศาลทหารในเวลาปกติตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498¹

ร้อยโทหญิง พชรินทร์ ไชยงค์²

จากการศึกษาปัญหาสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติ ตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมาย แนวคิด และหลักการทั่วไปเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติ เปรียบเทียบกับสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาของศาลพลเรือน ในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในการร้องขอศาลทหารพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ไร่ราคาทรัพย์สิน หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายในกรณีที่ทำผิด กระทำผิด ตาม พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 49 วรรคหนึ่ง มาตรา 51 และ มาตรา 53 โดยศึกษาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43 และ มาตรา 44/1

ประเทศใดที่พัฒนาแล้วจะมีมาตรการส่งเสริมโดยการจัดสวัสดิการให้กับประชาชนในประเทศอย่างเป็นระบบ คุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้เสียหายจากอาชญากรรม ให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและกฎหมาย โดยถือเป็นความจำเป็นที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายที่ได้รับผลร้ายจากการกระทำผิดของจำเลยที่รัฐไม่อาจคุ้มครองประชาชนให้อยู่รอดปลอดภัยจากอาชญากรรมได้ สมควรที่รัฐต้องรับผิดชอบในการชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย และถ้าความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับนั้นเป็นความเสียหายทางทรัพย์สินอันเป็นผลมาจากการกระทำความผิดของจำเลยโดยตรง ความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับดังกล่าวจึงถือเป็นหนี้ที่เกิดจากการกระทำโดยมิชอบของจำเลยด้วย แม้ความรับผิดชอบทางอาญาของจำเลยจะแยกออกจากความรับผิดชอบทางแพ่งได้แต่ก็มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างการกระทำที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบทางแพ่งและความรับผิดชอบทางอาญาที่ค่อนข้างจะแยกออกจากกันได้ยาก เป็นผลให้ผู้เสียหายสามารถใช้สิทธิเรียกร้องได้ทั้งทางแพ่งและทางอาญาไปได้พร้อมๆ กัน โดยไม่ต้องแยกฟ้องต่างหาก ตามหลักการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ทั้ง ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบันก็ได้มีหลักประกันสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาตามปณิญาสาเกล้าด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานสำหรับเหยื่อ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติตามพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์ และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนทิชา ภักดีคง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จรูญเกียรติ

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อาชญากรรม และการใช้อำนาจโดยมิชอบ ซึ่งมีมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ตามหลักการ ได้รับการชดเชยความเสียหายโดยผู้กระทำผิดไว้ ด้วยการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้ผู้กระทำผิดต้องรับผิดชอบ ต่อการกระทำของเขาด้วยการชำระค่าชดเชยให้แก่ผู้เสียหาย การชดเชยนี้รวมถึงการคืนทรัพย์สิน หรือมูลค่าของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับด้วย โดยรัฐต้องดำเนินการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อให้การชดเชย ความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายมีผลบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และเป็นธรรม เพราะเหล่านี้ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้เสียหายสมควรที่จะได้รับการคุ้มครองสิทธิและได้รับการปฏิบัติจากรัฐตาม หลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนผู้เสียหายด้วย

กฎหมายคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มี บทบัญญัติคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่จะได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้อย่างเสมอภาคกัน โดยเฉพาะบทบัญญัติการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำ ความผิดอาญาของบุคคลอื่น ในอันที่จะได้รับการชดเชยเยียวยาหรือได้รับการช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมาย บัญญัติด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในทางกฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วย อาศัยเหตุแห่งสถานะของบุคคลก็ไม่อาจทำได้ และยังมีบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรการที่รัฐจะต้องจัดระบบ กระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ประชาชนทุกคนในรัฐ ไม่ว่าจะเป็นใครก็สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายที่สูงเกินสมควร ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสม แก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึงด้วย ตามมาตรา 4 มาตรา 25 บรรคที่ มาตรา 27 และ มาตรา 68 บรรคหนึ่ง

เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่นไม่ว่าผู้เสียหายนั้นจะมีสถานะใด ไม่ว่าผู้เสียหายนั้นจะเป็นผู้เสียหายที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือผู้เสียหายที่อยู่ในอำนาจศาลพลเรือน และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายตามแนวคิดและหลักการทั่วไปใน การคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ซึ่งในศาลพลเรือนไทยก็มีประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา ที่มีบทบัญญัติในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น โดยให้มีสิทธิในการฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาได้เองโดยลำพัง หรือจะเข้าร่วมเป็นโจทก์ ยื่นฟ้องคดีกับพนักงานอัยการก็ได้ และหากคดีอาญารื่องนั้นผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิดนั้น กฎหมายให้พนักงานอัยการเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายด้วย เฉพาะในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ 9 สถานเท่านั้นที่พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่เรียกร้องแทนผู้เสียหายตามที่ระบุ ไว้ในมาตรา 43 นอกเหนือจากความผิดที่ระบุไว้ดังกล่าว ผู้เสียหายยังมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความ เสียหายอย่างอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา 43 อีกได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา 44/1 ซึ่งบทบัญญัติทั้งสองมาตรานี้ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องรัฐสวัสดิการ ที่ประชาชนผู้เสียหายจะได้รับการชดเชยจากรัฐในเบื้องต้นเพราะถือว่า ความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับเป็นหนี้ที่เกิดจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้เสียหายได้รับความ

เสียหาย ขอบที่ผู้เสียหายจะได้รับการคุ้มครองตามหลักประกันสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาตามปณณญาสากลว่าด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานสำหรับเหยื่ออาชญากรรม และการใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อให้ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในอันที่จะได้รับการชดใช้ความเสียหายโดยผู้กระทำผิดตามหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนผู้เสียหายด้วย

สำหรับมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ต่อศาลทหารในเวลาปกตินั้น พบว่า ศาลทหารมีวิธิพิจารณาความอาญาทหารเป็นของตนเองเป็นการเฉพาะ แต่ก็ไม่ได้แตกต่างจากวิธิพิจารณาของศาลพลเรือนมากนัก ดังพบได้จากพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ภาค 5 ลักษณะ 4 การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา หากแต่จะมีความแตกต่างจากศาลพลเรือนในเรื่องสิทธิของผู้เสียหายบางประการเท่านั้นที่กฎหมายดังกล่าวจำกัดสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทหารเอาไว้ ทำให้ไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิในอันที่จะได้รับการชดใช้เยียวยาเอาจากจำเลย และ โดยเหตุที่ต้องจำกัดสิทธิของผู้เสียหาย เนื่องจากการดำเนินคดีอาญาของไทยนั้นใช้หลักการดำเนินคดีอาญาโดยผู้เสียหาย ที่ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องร้องผู้กระทำผิดต่อตนได้ แม้ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นการดำเนินคดีโดยรัฐแต่หลักการดำเนินคดีโดยผู้เสียหายก็ไม่ได้ยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงไปด้วยแต่อย่างใด ทำให้หลักการดำเนินคดีโดยผู้เสียหายยังมีปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ส่งผลให้หลักการดำเนินคดีอาญาของศาลทหารได้รับหลักการดังกล่าวมาด้วย แต่ถึงกระนั้นก็ให้สิทธิแก่ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเท่านั้นที่จะมีสิทธิดำเนินคดีอาญาในศาลทหารได้ ผู้เสียหายที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารจะถูกจำกัดด้วยเหตุของหลักการและภาระหน้าที่ของทหารนั้นถือเป็นองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่บทบาทหน้าที่หลักในการใช้อาวุธเพื่อปกป้องคุ้มครองสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ จึงมีความเป็นต้องควบคุมและกวดขันทางวินัยอย่างเคร่งครัดทั้งยามที่ประเทศชาติบ้านเมืองอยู่ในภาวะปกติหรือยามสงคราม หากให้สิทธิแก่บุคคลที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีสิทธิฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาได้เองโดยลำพัง หรือให้สามารถเข้าร่วมเป็นโจทก์กับอัยการทหารในการฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติ ก็อาจเกิดปัญหาความยุ่งยากในการบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยของทางราชการได้ ทำให้สิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติ ถูกจำกัดไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทหาร ก่อให้เกิดเป็นปัญหาทางกฎหมายของพระพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 ดังนี้

1. มาตรา 49 วรรคหนึ่ง ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ผู้เสียหายซึ่งมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติ ตามมาตรา 49 วรรคหนึ่ง ทำให้สิทธิของผู้เสียหายได้รับผลกระทบในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอาญา ยังผลให้ผู้เสียหายไม่มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติได้เองโดยลำพัง ผู้เสียหายจะเข้าร่วมเป็นโจทก์กับอัยการทหารในการฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติก็ไม่ได้ ทั้งผู้เสียหายจะนำคดีอาญาเรื่องเดียวกันนี้ไปฟ้องร้องยังศาลพลเรือนเพื่อให้

ศาลพลเรือนพิจารณาอีกก็ไม่ได้เพราะเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลพลเรือน หากคดีอาญาที่อัยการทหารฟ้องยังศาลทหารอยู่นั้น ต่อมา ศาลทหารมีความคำพิพากษาหรือคำสั่งไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้เสียหาย ผู้เสียหายซึ่งไม่ได้เป็นคู่ความด้วยแต่แรกก็จะไม่มีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลทหารชั้นต้น หรือศาลทหารกลาง เพื่อให้ศาลทหารในชั้นที่สูงขึ้นไปได้มีโอกาสทบทวนตรวจสอบได้อีก ทำให้คดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญารื่องนั้นในศาลทหารเรื่องนั้นถึงที่สุด

2. มาตรา 51 ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้อัยการทหารมีอำนาจร้องขอให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ใช้อำนาจทรัพย์ หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายต่อศาลทหารในเวลาปกติ ทำให้สิทธิของผู้เสียหาย ไม่ว่าผู้เสียหายนั้นจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ ได้รับผลกระทบในอันที่จะได้รับการชดเชยเยียวยาจากจำเลยโดยอัยการทหารเป็นผู้ร้องขอแทนผู้เสียหาย ดังเช่น สิทธิของผู้เสียหายที่มีสถานะเป็นรัฐบาล ซึ่งกฎหมายให้อัยการทหารเท่านั้นมีอำนาจหน้าที่ร้องขอศาลทหารพิพากษาให้จำเลยชดเชยเยียวยาให้แก่ผู้เสียหายที่มีสถานะเป็นรัฐบาลแต่ไม่ได้ให้อำนาจหน้าที่ดังกล่าวแก่อัยการทหารในการร้องขอศาลทหารพิพากษาให้จำเลยชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายที่ไม่ได้มีสถานะเป็นรัฐบาล ทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิด้วยความเสมอภาคกัน ดังเช่น สิทธิของผู้เสียหายที่มีสถานะเป็นรัฐบาล หรือผู้เสียหายในศาลพลเรือน

3. มาตรา 53 ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้สิทธิผู้เสียหายร้องขอให้จำเลยคืนทรัพย์สิน ใช้อำนาจทรัพย์ หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายในศาลทหาร ทำให้สิทธิของผู้เสียหาย ไม่ว่าผู้เสียหายนั้นจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ ได้รับผลกระทบต่อสิทธิ เพราะไม่สามารถเรียกร้องให้จำเลยชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่ตนได้ หากผู้เสียหายประสงค์จะได้รับการชดเชยเยียวยาจากจำเลยจะต้องไปดำเนินการฟ้องร้องต่อศาลพลเรือนแยกต่างหากจากศาลทหารเพื่อขอให้ศาลพลเรือนพิพากษาให้จำเลยชดเชยเยียวยาให้ผู้เสียหายด้วยการคืนทรัพย์สิน ใช้อำนาจทรัพย์ หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่ผู้เสียหาย ก่อให้เกิดความล่าช้า สร้างภาระให้เกิดแก่ผู้เสียหายเกินความจำเป็น เพราะผู้เสียหายนั้น นอกจากจะเป็นผู้ได้รับผลร้ายเนื่องจากการกระทำความผิดของจำเลยแล้วยังต้องถูกซ้ำเติมให้ได้รับความยากลำบากในการที่ต้องไปดำเนินการยังศาลพลเรือนเพื่อให้ตนได้รับการเยียวยาดีกว่าหนึ่งศาล ซึ่งนอกจากจะเสียหายเวลาในการดำเนินการในศาลพลเรือนและกว่าศาลพลเรือนจะพิจารณาพิพากษาให้แล้วเสร็จ ผู้เสียหายก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเหล่านั้นเป็นจำนวนไม่น้อย การที่ผู้เสียหายต้องไปดำเนินการเรียกร้องเอากับจำเลยเป็นอีกคดีหนึ่งต่างหากยังศาลพลเรือนทั้งที่ศาลทหารเองก็เป็นศาลหนึ่งที่สามารถอำนวยความยุติธรรมในคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาได้เช่นเดียวกับศาลพลเรือน ทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิดังเช่นสิทธิของรัฐบาลหรือผู้เสียหายในศาลพลเรือนในอันที่จะได้รับการชดเชยเยียวยาจากจำเลยผู้กระทำผิดต่อตน

2. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้มาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ผู้ศึกษาเห็นควรดำเนินการให้มีการแก้ไข พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดรัฐสวัสดิการ ให้ผู้เสียหายสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ เพราะความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับเป็นหนี้ที่เกิดจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอบที่ผู้เสียหายจะได้รับการคุ้มครองตามหลักประกันสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาตามปณิธานสากลว่าด้วยหลักความยุติธรรมขั้นพื้นฐานสำหรับเหยื่ออาชญากรรม และการใช้อำนาจโดยมิชอบในอันที่จะได้รับการชดเชยความเสียหายโดยผู้กระทำความผิด ให้เป็นไปตามหลักประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้เสียหาย เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายให้ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้อย่างเสมอภาคกัน ให้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นได้รับการชดเชยเยียวยาหรือได้รับการช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่อาศัยเหตุแห่งสถานะของบุคคลที่ผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือผู้เสียหายมิได้มีสถานะเป็นรัฐบาล ให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้อย่างเต็มที่ มีมาตรการที่รัฐจะต้องจัดระบบกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ผู้เสียหายทุกคนในรัฐสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว ไม่เสียค่าใช้จ่ายที่สูงเกินสมควร ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้เสียหายในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง ดังนี้

1. ให้มีการแก้ไข พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 49 วรรคหนึ่ง เป็น ในศาลทหารในเวลาปกติ นอกจากอัยการทหารแล้ว ให้ผู้เสียหายหายไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหาร หากผู้เสียหายเป็นผู้เสียหายตามความหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) ก็ให้ผู้เสียหายนั้น มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาต่อศาลทหารในเวลาปกติได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เสียหายที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเท่านั้นจึงจะมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้อง

2. ให้มีการแก้ไข พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 51 เป็น ให้อัยการทหารร้องขอศาลทหารมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์ ไร่ราคารทรัพย์ หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย ไม่ว่าผู้เสียหายนั้นจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ หากผู้เสียหายนั้นมีสิทธิที่จะเรียกทรัพย์สินหรือราคาที่เขาสูญเสียไปเนื่องจากการกระทำผิดโดยตรงจากจำเลย และในคดีที่อัยการทหารเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียงหรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลทหารขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้ ไม่จำเป็นต้องให้อัยการทหารจะร้องขอให้เฉพาะรัฐบาลเท่านั้น

3. ให้มีการยกเลิก พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498 มาตรา 53

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

กรกฎ ทองชะโชค. **หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2561.

ณัฐดนัย นาจันทร์. **หลักกฎหมายมหาชนเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2561.

ศันท์กรณ โสคติพันธุ์. **คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง และลาภมิควรได้**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561.

พลโท ประดิษฐ์ สุนทรารชุน. **กระบวนการยุติธรรมทหาร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2515.

พลโท ประทีน พัฒนธรรม. **การดำเนินคดีอาญาศาลทหาร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิชการพิมพ์, 2525.

บทความ

ประธาน วัฒนวานิชย์. “กฎหมายทดแทนความเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรมแนวคิดทางด้านรัฐสวัสดิการ.” วารสารนิติศาสตร์ 9 (มิถุนายน 2520): 72.

วิทยานิพนธ์

คงสิทธิ ศรีทอง. “การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

พลโท สุรพงศ์ เปรมบุญญ์. “ศาลทหารในเวลาไม่ปกติกับสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกา” เอกสารวิชาการส่วนบุคคลหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ 21. วิทยาลัยการยุติธรรม สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม: สำนักงานศาลยุติธรรม, 2560.

พันธุ์ เสนีย์ พรหมวิวัฒน์. “โครงสร้างองค์กรและอำนาจหน้าที่ของศาลทหาร” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2553.

พันธุ์ ธนภัทร บุญเดช. “อำนาจการฟ้องคดีในศาลทหาร : ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับการทุจริต.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2557.

เอกสารอื่นๆ

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. รัฐสวัสดิการ [Online]. Available URL: <http://www.royin.go.th/?knowledges=รัฐสวัสดิการ-21-ตุลาคม-2> (May, 08).

สถาบันพระปกเกล้า. แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ [Online]. Available URL: <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ>, 2019 (พฤษภาคม, 20)

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. 2498.